

9 SINIF

TARİH

KONU ÖZETLİ
SORU BANKASI

Mehtap KARAASLAN

EVRENSEL
İLETİŞİM
YAYINLARI

Copyright ©

Evrensel İletişim Yayın Dağıtım
San. Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın her hakkı
EVRENSEL İLETİŞİM LTD. ŞTİ.'e aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı
yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması
yasaktır.

TARİH

KONU ÖZETLİ
SORU BANKASI

Genel Yayın Yönetmeni

Engin KARAPINAR

Yazar

Mehtap KARAASLAN

Dizgi - Tasarım

Mustafa ÖZKAN

Basım Yeri

Korza Matbaası

ISBN

978 - 605 - 934 - 49 - 37

Zübeyde Hanım Mah. 655. Cad. No.: 15/A

Altındağ / ANKARA

Tel: (0312) 384 65 00 Faks: (0312) 384 61 00

email: evrensel@evrenseliletisim.com.tr

www.evrenseliletisim.com.tr

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden ilâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan ilâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyen dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

editörden

Tarih eğitimi doğru bilginin, kaliteli eğitim araçları ile pekiştirilmesi ile gelişmektedir.

Tarih eğitiminde çoktan seçmeli soruların önemi herkesin malumudur. Diğer derslerde sağladığımız güveni, Tarih dersinde de en yüksek seviyeye vordıracağımızı biliyoruz. Tarih 9. Sınıf Soru Bankasındaki soruları çözerken karşılaştığınız problemlerde 9. Sınıf Tarih Konu Anlatım kitabına bakmanızı öneriyorum. Çünkü bütün soruların çözümünü 9. Sınıf Tarih Konu Anlatım kitabında bulabilirsiniz. Dolayısıyla bu iki kitap ayrılmaz bir bütünün harika parçaları...

Kitabın hazırlanmasında Mehtap KARAASLAN'a teşekkür etmek gerekiyor. Ayrıca Evrensel İletişim yayın ailesinin fertlerine teşekkür ediyorum.

Engin KARAPINAR

İçindekiler

1. Ünite: Tarih ve Zaman8 - 37

2. Ünite: İnsanlığın İlk Dönemleri40 - 85

3. Ünite: Orta Çağ'da Dünya 88 - 105

4. Ünite: İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası 108 - 143

5. Ünite: İslam Medeniyetinin Doğuşu 146 - 183

6. Ünite: Türklerin İslamiyet'i Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri 186 - 213

1. ÜNİTE

TARİH VE ZAMAN

! **TARİH;** geçmişte yaşanmış insan ilişkilerinin yer ve zaman göstererek inceleyen, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kuran, belgelere dayanan, objektif bir sosyal bilimdir.

- Geçmiş ve gelecek bilincine sahip olan tek varlık olan insan, tarihin en eski dönemlerinden itibaren tecrübelerini gelecek nesillere aktarmaya çalışmıştır. Heradotos, İbn-i Haldun, Leopold Van Ranke, Ahmet Cevdet Paşa, Halil İnalcık gibi farklı zaman ve mekânda yetişen tarihçiler; insanların başlarından geçenleri kayıt altına almış, belgeler oluşturmuş ve incelemişlerdir.

! **OLAY;** tarihte insanlığı etkileyen siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel, dinî konularda kısa sürede meydana gelen gelişmelerdir.

- Başlangıcı ve bitişi bellidir.
- Özgündür.
- Tekrarlanamaz.
- Somuttur.
- Yer ve zaman bildirir.

! **OLGU;** tarihte insanları etkileyen olayların ortaya çıkardığı sonuçlara göre uzun sürede oluşan değişimlerdir.

- Süreklilik gösterir.
- Geneldir.
- Tekrar edilebilir.
- Soyuttur.
- Belirli yer ve zamanı yoktur.

- Tarihin konusu insandır. İnsanın faaliyetleri, faaliyetlerinin sonuçları, insanları etkileyen doğa olaylarının sonuçları tarihin konusudur. Siyasi, askerî, sosyal, ekonomik, dinî, kültürel unsurlar tarihin konusudur.
- Her bilim gibi tarihin de bir yöntemi vardır. Tarih için en önemli unsur belgedir.
- Tarih geçmişini incelediği için ve zamanı geriye döndürmek mümkün olmadığı için araştırmalarında deney ve gözlem yöntemini kullanmaz.
- Sosyal bir bilim olan tarihte kesin kanunlar yoktur.
- Tarih araştırmalarında belirlenen konu;
- Kaynakların (belgelerin) araştırılması,
 - Kaynakların sınıflandırılması (tasnif),
 - Kaynakların çözümlenmesi (tahlil),
 - Kaynaklardaki bilgilerin eleştirilmesi (tenkit),
 - Elde edilen bilgilerin birleştirilmesi (terkip-sentez)
- aşamalarından geçilerek araştırılır.

TARİH VE ZAMAN

KONU ÖZETİ

TARİHİN KAYNAKLARI				
Oluştugu Döneme Göre	<u>Birinci El Kaynakları (Ana Kaynak)</u>		<u>İkinci El Kaynak</u>	
	Olayın geçtiği döneme ait belge ve buluntulardır. Kitabe, abide, arkeolojik buluntu, para, arşiv kayıtları vb.		Olayın geçtiği dönemin kaynaklarından yararlanarak sonradan oluşturulan kaynaklardır. Kitap, film, makale vb.	
Kullanılan Malzeme ve Oluşma Şekline Göre	<u>Sözlü Kaynak</u>	<u>Yazılı Kaynak</u>	<u>Sesli ve Görüntülü Kaynak</u>	<u>Gerçek Eşya ve Nesneler (Kalemler)</u>
	– Efsane, – Destanlar, – Menkıbeler vb.	– Kitabeler, – Tabletler, – Kitaplar, – Fermanlar – Beratlar – Paralar vb.	– Resimler, – Fotoğraflar, – Filmler, – Video kayıtları vb.	– İskeletler, – Ev kalıntıları, – Eşyalar – Silahlar vb.

TARİHE YARDIMCI BİLİMLER	
Coğrafya	İnsan ve mekân etkileşimini inceler. Yer bilimidir.
Kronoloji	Geçmişten günümüze gerçekleşen olay ve olguların zamanını sıralar. Zaman bilimidir.
Arkeoloji	Toprak ve su altında kalıntıları kazı yoluyla ortaya çıkarır. Kazı bilimidir.
Antropoloji	İnsan ırkını ve kültürlerin gelişimin araştırır. Irk bilimidir.
Etnografya	Toplumların örf, âdet, geleneklerini inceler. Kültür bilimidir.
Epigrafi	Kitabe ve tabletleri inceler.
Paleografi	Yazıları, alfabeleri ve zaman içindeki değişimini inceler. Yazı bilimidir.
Filoloji	Dillerin tarihini, değişim ve gelişimini inceler. Dil bilimidir.
Nüsmatik	Tarihte kullanılmış olan paraları inceler.
Heraldik	Devletlerin kullandığı armaları inceler.
Diplomasi	Siyasi belgeleri inceler.

- Milletlerin ortak hafızası olan tarih, millî ve toplumsal kimliğin oluşması ve korunmasında önemli rol oynar. Tarih sadece millî değildir. Toplamların etkileşimi ve gelişimi hakkında da bilgi verir. Tarih insanların araştırma, kanıt bulma, eleştirme, sorgulama, neden-sonuç ilişkisi kurma, çok yönlü düşünme, empati kurma yeteneğini geliştirir.
- Tarihî olaylar incelenirken objektif ve doğru bir değerlendirme yapabilmek için olayı olduğu dönemin şartlarına göre değerlendirmek gerekir.
- Zamanı, iyi kullanmak, geçmişini bir düzende incelemek isteyen insanlar asır, devir, çağ gibi terimleri geliştirmiş ve geçmişini daha rahat incelemeye başlamıştır. Yazı ile hayatını ve tecrübelerini kaydeden insanlığın yazıdan önceki dönemi Tarih Öncesi; yazıdan sonraki dönemi Tarihî Devirler olarak tarihçiler tarafından kayıt altına alınmıştır.
- İnsanlar yaklaşık 6000 yıldır zamanı gün, hafta, ay, yıl gibi birimlere ayırarak, takvimler oluşturarak daha verimli kullanmaya çalışmışlardır.
- Bazı toplumlar takvimi ayın hareketlerine göre "ay yılı" esaslı olarak 354 gün düzenlemiştir. Bazı toplumlar ise takvimi güneşin hareketlerine göre "güneş yılı" esaslı olarak 365 gün düzenlemişlerdir.

! Astronomi çalışmaları toplumların takvim yapmalarında etkili olmuştur. Toplumlar takvimlerin başlangıcını kendilerini en çok etkileyen olaylardan seçmişlerdir. Hristiyanların Hz. İsa'nın doğumunu, Müslümanların Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicretini başlangıç sayması bu durumun örnekleri arasındadır.

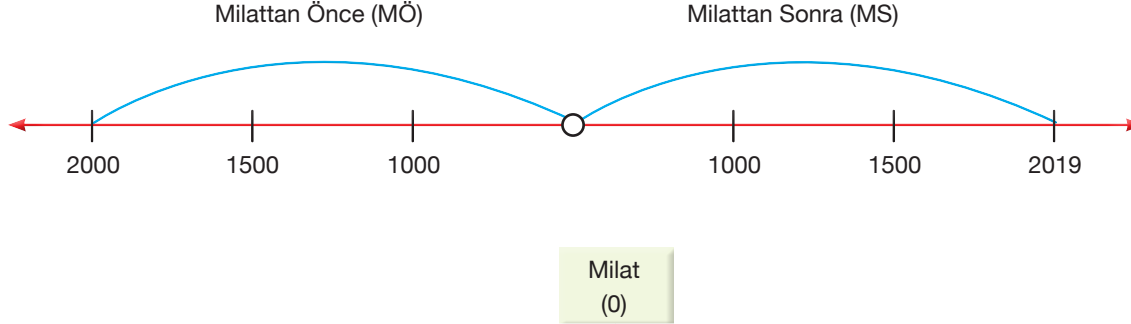
TÜRKLERİN KULLANDIĞI TAKVİMLER

Oniki Hayvanlı Türk Takvimi	Hicri Takvim	Celali Takvim	Rumi Takvim	Miladi Takvim
– Güneş yılı esaslıdır. – Türklerin kullandığı ilk takvimdir. – İslam öncesinde Türkler kullanmıştır. – Her yıl bir hayvan ismiyle gösterilir, aylar numaralandırılır.	– Ay yılı esaslıdır. – Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicretini başlangıç sayar. – Hz. Ömer Dönemi'nde oluşturulmuştur. – Türkler İslamiyet'in kabulünden sonra kullanmaya başlamıştır.	– Güneş yılı esaslıdır. – Büyük Selçuklu hükümdarı Melikşah'ın emriyle hazırlanmıştır. – Ömer Hayyam tarafından hazırlanmıştır. – Başlangıcı 1079 yılı kabul edilmiştir.	– Güneş yılı esaslıdır. – Osmanlı Devleti'nde mali işleri düzenlemek amacıyla kullanılmıştır. – 1839'dan itibaren kullanılmaya başlanmıştır.	– Güneş yılı esaslıdır. – Hz. İsa'nın doğumunun bir hafta sonrasını (1 Ocak) başlangıç sayar. – Mısır takviminin Romalılar tarafından geliştirilmesi ile oluşturulmuştur. – Ülkemizde 1 Ocak 1926'dan itibaren kullanılmaktadır.

TARİH VE ZAMAN

KONU ÖZETİ

- Yüzyılların sınıflandırılmasında milat kavramı dikkate alınır.

99 - 0 MÖ 1. Yüzyıl				0 - 99 MS 1. Yüzyıl			
99 - 50 1. yüzyılın ilk yarısı		49 - 0 1. yüzyılın ikinci yarısı		0 - 49 1. yüzyılın ilk yarısı		50 - 99 1. yüzyılın ikinci yarısı	
99 - 75 1. yüzyılın 1. çeyreği	74 - 50 1. yüzyılın 2. çeyreği	49 - 25 1. yüzyılın 3. çeyreği	24 - 0 1. yüzyılın 4. çeyreği	0 - 24 1. yüzyılın 1. çeyreği	25 - 49 1. yüzyılın 2. çeyreği	50 - 74 1. yüzyılın 3. çeyreği	75 - 99 1. yüzyılın 4. çeyreği

- Verilen iki tarihin zaman farkını bulurken; iki tarihte milattan önceyse büyük olandan küçük olan çıkarılır, iki tarihte milattan sonraysa yine büyük olandan küçük olan çıkarılır. Ancak tarihlerden biri milattan önce biri milattan sonra ise iki tarih toplanarak zaman farkı bulunur.

1. Bir gelişmenin tarihin konusu olabilmesi için aşağıdaki unsurlardan hangisinin öncelikle olması gerekir?

A) Yer ve zaman'ın belli olması
B) Neden ve sonucunun insanlığa etkisi
C) Belgelere dayanması
D) Objektif olması
E) İnsan ilişkileri

2. Geçmiş ve gelecek bilincine sahip tek varlık olan insan, tecrübelerinden ve geçmişinden yararlanarak geleceğini şekillendirir. Bunun içinde tarih bilimine ihtiyaç duyar.

Bu bilgiden yola çıkarak;

- I. insanlar geçmişini öğrenmek için tarihe ihtiyaç duyar,
II. İnsanlar için en gerekli bilim tarihtir,
III. İnsanlar geçmişteki tecrübelerinden yararlanır

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Tarihi bir bilginin güvenilir olabilmesi için;

- I. Farklı belgelerden araştırılması,
II. Günümüz değer yargılarıyla ele alınması,
III. Sadece yazılı kaynaklarda yer alması

durumlarından hangileri gereklidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. Halil İncalcık "Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir." fikrini savunmuştur.

Bu bilgiye göre Halil İncalcık daha çok aşağıdakilerden hangisine vurgu yapmıştır?

A) Tarihin farklı kaynaklardan araştırılmasına
B) Tarihin geçmişi aydınlatığına
C) Tarihi kaynaklarının eleştirel bir şekilde değerlendirilmesine
D) Tarihi olaylar arasında neden – sonuç ilişkisi kurulmasına
E) Tarihi olayın yerinin ve zamanının belli olmasına

5. 9. Sınıf öğrencisi Ayaz "Tarih ve Tarih Yazıcılığı" konusunu öğrendikten sonra Tarih bilimi için aşağıdakilerden hangisi söylerse yanlış olur?

A) Merkezinde insan vardır.
B) Belgelere dayanır.
C) İnsanlığın geçmişiyle ilgilenir.
D) Neden - sonuç ilişkisi kurar.
E) Sadece yazılı verilerin olduğu dönemleri aydınlatır.

6. Tarih insanlığa etki eden her şeyi inceler.

Buna göre;

- I. Siyasi olaylar,
II. Sosyal sorunlar,
III. Kültürel gelişmeler

durumlarından hangileri tarih bilimi tarafından incelenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Geçmişte yaşanan bir olayın diğer olaylardan ayrılarak tarihe konu olabilmesi için;

- I. Neden ve sonucunun insanlığa etki etmesi,
- II. Belgelerle açıklanması,
- III. Sınırları belli bir coğrafyada geçmiş olması

durumlarından hangileri öncelikle gereklidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. **TANIM:** Tarih, insanların geçmişteki faaliyet ve ilişkilerini yer ve zaman göstererek inceleyen, olaylar arasında neden - sonuç ilişkisi kuran, belgelere dayanan, objektif bir bilimdir.

DURUM: Miryokefalon Savaşı 1176'da Bizans'ın, Anadolu Selçuklulara saldırısı ile başlamış ve Selçuklu Türklerinin galibiyeti ile sonuçlanmıştır.

Buna göre yukarıdaki durumda tarihin tanımında yer alan aşağıdaki unsurlardan hangisine yer verilmemiştir?

- A) Yer B) Zaman
C) İnsan faaliyetleri D) Neden
E) Sonuç

9. Doğ a olaylarının tarihin konusu olabilmesi için;

- I. Sonucunun insanlara etki etmesi,
- II. Uzun sürede gerçekleşmiş olması,
- III. İnsan yaşamında olumlu ya da olumsuz etki yaratması

durumlarından hangileri gereklidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

10. Devletlerin kuruluşu - yıkılışı, diğer devletlerle ilişkileri; savaşlar, göçler tarihin konuları arasında yer alır.

Yalnız bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisinin tarihin konuları arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Siyasi konular
B) Sanatsal faaliyetler
C) Askeri konular
D) Toplumsal hayat
E) Diplomatik ilişkiler

11. Tarihi bilimiyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Beşeri bir bilimdir.
B) Olaylar arasında bağlantı kurarak inceleme yapar.
C) İnsanların faaliyetlerini konu alır.
D) Geçmiş araştırarak geleceğe yön verir.
E) Sadece siyasi ve askeri olayları inceler.

12. Tarih insanlığa etki etmiş bir olayı incelerken, olay nerede geçmiş ne zaman olmuş belirtir. Tarihçi kendi duygu ve düşüncelerini değil gerçekliği anlatır.

Yukarıdaki bilgiye göre tarih;

- I. Objektiftir,
- II. Yer ve zaman belirtir,
- III. Neden – sonuç ilişkisi kurar

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

C	E	B	D	A	C	E	E	C	A	D	B
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

1. Ünlü tarihçi Ranke “Gerçeğin ne olduğu belgelerde saklıdır ve gerçek ancak belgelerin eleştirisiyle ortaya çıkar. Belge yoksa tarih de yoktur.” ifadesiyle tarih bilimine XIX. yüzyılda yeni bir bakış açısı getirmiştir.

Buna göre Ranke;

- I. Tarihi bilgiler belgelere dayandırılmalıdır,
- II. Doğru bilgi için belgeler eleştiri süzgecinden geçirilmelidir,
- III. Bilgilere herhangi bir belgede rastlanmıyorsa o bilgi tarihi nitelik taşımaz

fikirlerinden hangilerini savunmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Kurtuluş Savaşı’nın Türk ordusu tarafından kazanılmasının ardından Lozan Antlaşması 24 Temmuz 1923’te İsviçre’nin Lozan kentinde imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Anadolu toprakları düşman işgalinden kurtarılmış ve Türk halkının haklı mücadelesi amacına ulaşmıştır.

Yukarıda verilen belgede tarihi bir durumda olması gereken özelliklerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Objektiflik B) Yer
C) Zaman D) Neden
E) Sonuç

3. **Aşağıdaki gelişmelerden hangisinin tarih biliminin konusu olma ihtimali en azdır?**

- A) Yazının icat edilmesi
- B) Büyük göçlerin sonuçları
- C) Yağış çeşitleri
- D) Salgın hastalıkların topluma etkisi
- E) Dünya savaşlarının nedenleri

4. Osmanlı Devleti dönemi tarihçisi Ahmet Cevdet Paşa tarihi; “bir olayın sadece filan tarihte olduğunu bilmek değil, geçmişte meydana gelen olayları değerlendirmek ve bu olaylardan ders almaktır.” şeklinde tanımlamıştır.

Bu bilgiye göre Ahmet Cevdet Paşa;

- I. Olayların yeri ve zamanının belli olması,
- II. Geçmişteki olayların günümüze ışık tutması,
- III. Tarihi olayların belgelerle açıklanması

durumlarından hangilerine daha çok vurgu yapmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. **II. Dünya Savaşı’nı tarihi bir vaka olarak ele alınmasında;**

- I. Savaşta kimyasal silahlar kullanılması,
- II. Savaşın dünyadaki bloklaşmanın bir sonucu olması,
- III. Savaşın sonunda dünya haritasının değişmesi

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. **Aşağıdaki gelişmelerden hangisi kültürel gelişmelerin tarihi konu olduğuna kanıt gösterilebilir?**

- A) Yazının icadı
- B) Malazgirt Savaşı
- C) Cumhuriyetin ilanı
- D) Asya Hun Devleti’nin kurulması
- E) 1929 Ekonomik Krizi

7. Aşağıdaki verilen gelişmelerden hangisinin tarihi diğerlerinden daha nettir?

- A) Malazgirt Savaşı 1071'de olmuştur.
- B) Cumhuriyet Ekim 1923'te ilan edilmiştir.
- C) Yazı MÖ 33. yüzyılda icat edilmiştir.
- D) TBMM 23 Nisanda açılmıştır.
- E) Anadolu Orta Çağ'da Türk yurdu haline getirilmiştir.

8. Soğuk ve kuraklık gibi olaylar tek başına tarihin konusu değildir. Ancak Orta Asya Türklerinin şiddetli soğuklar ve kuraklık sonucunda batıya göç etmesi tarihin konusudur.

Yalnız bu bilgiye göre;

- I. Doğa olayları tek başına tarihin konusu değildir,
- II. Doğa olayları insanlığa etki ettiğinde tarihin konusu olur,
- III. Bütün doğa olayları tarihin kapsamı dışında kalır

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

9. Tarih beşeri bir bilim olarak aşağıdaki bilimlerden hangisine çalışma şekli olarak daha uzaktır?

- A) Edebiyat
- B) Felsefe
- C) Coğrafya
- D) Kimya
- E) Sosyoloji

10. Beşeri bir bilim olan Tarih;

- I. İnsanların yaptıklarını değerlendirmek,
- II. İnsanların oluşturduğu kültürel mirası yeni nesillere aktarmak,
- III. Geçmiş farklı bakış açılarıyla değerlendirmek

amaçlarından hangilerine yönelik bir bilimdir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

11. Tarih öğrenen veya bu alanda çalışan bir bireyin aşağıdaki kazanımlardan hangisini elde edebileceği söylenemez?

- A) Geçmişini öğrenir.
- B) Geçmişe yönelik deneyler yapar.
- C) Geçmişinden ders alır.
- D) Geçmişini sorgular.
- E) Farklı durumları karşılaştırmayı öğrenir.

12. Tarih bilim olarak geçmişi araştırdığı için daha çok kalıntıları, oluşturulan belgeleri inceler. Bunlardan yola çıkarak bilgilere ulaşır. Ancak bulunan yeni bir kalıntı ya da belge var olan bilgiyi değiştirebilir.

Bu bilgiye göre;

- I. Tarih kesin doğrulara ulaştığında çalışmasını tamamlar,
- II. Tarihin bilgileri değişebilir,
- III. Tarihin geçmişi araştırması inceleme alanını belirlemiştir

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

D	B	E	D	C	B	A	D	B	C	A	E
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

1. “Tarih insanlığın hafızasıdır.” fikrini savunan bir tarihçi bu fikrine tarihin;

- I. İnsanların geçmişini araştırması,
- II. Olayları belgelerle açıklaması,
- III. Objektif bir bilim olması

Özelliklerinden hangileri ile ilişkilendirebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. I. 1929 Ekonomik krizi
II. Vietnam Savaşı
III. Periyodik cetvel

Yukarıdaki gelişmelerden hangileri tarih biliminin ilgi alanına girer?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. İnsanları ilgilendiren, sosyal, siyasal ve dinî alanlarda meydana gelen, başlangıcı ve bitişi belli olan kısa süreli gelişmelere tarihte olay ya da vaka denir. Bir başka deyişle tek tek meydana gelen gelişmelerdir, tekrarsızdır biriciktir.

Bu bilgiye göre aşağıdaki gelişmelerden hangisi tarihi olaya örnek gösterilemez?

- A) Malazgirt Savaşı
- B) İstanbul’un fethi
- C) Anadolu’nun Türkleşmesi
- D) Saltanatın kaldırılması
- E) Hz. Muhammed’in doğması

4. I. Miryokefalon Savaşı
II. İslamiyet’in yayılması
III. Türkiye’nin modernleşmesi

Yukarıdaki gelişmelerden hangileri tarihi olguya (vakiya) örnek gösterilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Tarihte olay ve olgu kavramlarına göre gruplandırma yapılırsa aşağıdakilerden hangisi tek kalır?

- A) Türklerin İslamlaşması
- B) Milliyetçiliğin yayılması
- C) Türkiye’nin demokratikleşmesi
- D) Anadolu’da İslamiyet’in yayılması
- E) Talas Savaşı

6. Tarih biliminin diğer bilimler gibi yöntemleri vardır, ancak tarihin aydınlatılmasında en önemli unsur belgelerdir. Tarih geçmişini incelediği için ve geriye dönüş mümkün olmadığı için doğa bilimlerindeki gibi deney ve gözlem yöntemi uygulanamaz.

Bu bilgiye göre;

- I. Tarih diğer bilimlerden farklı bir çalışma yöntemi izler,
- II. Belgeler tarih araştırmalarında önemli bir yere sahiptir,
- III. Tarih doğa bilimleriyle benzer yöntemler kullanır

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Tarih biliminin yöntemi için aşağıdakilerden hangisi söylenirse yanlış olur?

- A) Araştırma ve sorgulamaya dayalıdır.
- B) Belgelere dayanarak şekillenir.
- C) Deneylerle doğru bilgiye ulaşır.
- D) Farklı kaynaklardan araştırma yapar.
- E) Farklı belge ve bilgileri sorgular.

8. Tarih araştırmaları belli bir yöntemle aşamalı olarak yapılır.

Tarih araştırmalarındaki aşağıdaki aşamalardan hangisi diğerlerinden daha önce gerçekleşir?

- A) Kaynak taraması
- B) Kaynakların sınıflandırılması
- C) Kaynakların çözümlenmesi
- D) Bilgi ve belgelerin eleştirilmesi
- E) Bilgilerin birleştirilmesi

9. Tarihi bir araştırma yaparken incelenen kaynaklar araştırmada önemli bir yere sahiptir.

Araştırmacıların çalışmaları sırasında;

- I. Birden fazla kaynaktan yararlanması,
- II. Milli kaynaklara göre değerlendirme yapılması,
- III. Kaynaklara eleştirel bir gözle yaklaşması,

hususlarından hangilerine dikkat etmesi gerekir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

10. Tarihte olayın geçtiği döneme ait belge ve buluntular birinci elden kaynaklar olarak değerlendirilir.

Buna göre Osmanlı Devletinde XIX. yüzyılı anlatan bir araştırmacının kullanacağı aşağıdaki kaynaklardan hangisi birinci elden kaynaklara örnek gösterilemez?

- A) Osmanlı paraları
- B) Osmanlı gazeteleri
- C) Osmanlı arşivleri
- D) XIX. yüzyıl Osmanlı silah ve cephaneleri
- E) Halil İnalcık'ın Devlet-i Aliyye kitabı

11. I. Kitabeler
II. Paralar
III. Ev kalıntıları
IV. Kıyafetler
V. Silahlar

Yukarıdaki kaynakların yazılı ve yazısız kaynaklar olarak sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

Yazılı	Yazısız
A) I - II	III - IV - V
B) I - II - III	IV - V
C) II - III	I - IV - V
D) II - IV - V	I - III
E) III - IV - V	I - II

12. Tarih araştırmalarında kullanılan aşağıdaki kaynaklardan hangisinin tarihsel süreçte değişimi fazla, güvenilirliği azdır?

- A) Kitabeler
- B) Paralar
- C) Destanlar
- D) İskeletler
- E) Madeni eşyalar

C	A	E	D	A	C	B	E	A	C	B	A
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

1. Tarihi olgu yani vakıyyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenirse yanlış olur?

A) Aynı özellikteki tarihi olayları kapsar.
 B) Uzun süreli genel durumlardır.
 C) Başlangıcı ve bitişi kesin olmayabilir
 D) Sadece siyasi ve ekonomik alanlarda görülür.
 E) Tekrarlanabilir gelişmelerdir

2. Tarih biliminde deney ve gözlem yöntemi hiçbir zaman kullanılamaz

Bu durumun nedenleri arasında tarih biliminin;

I. Tarihin belgelere dayanarak çalışması
 II. Deney ve gözlem yöntemlerini tarih araştırmacılarının sağlıklı bulmaması,
 III. Tarihin geçmişte yaşananları konu alması,

özelliklerinden hangileri yer almaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) I ve II E) II ve III

3. Sözlü kaynaklar olan efsaneler, destanlar, menkıbeler insanlar arasında aktarılırken değişime uğrayarak günümüze kadar gelmiştir. Genelde de abartılı bir anlatıma sahiptir.

Bu bilgiye göre;

I. Sözlü kaynakların güvenilirliği azdır,
 II. Araştırmalarda sözlü kaynaklar kullanılamaz,
 III. Sözlü kaynaklarda anlatım gerçekliğin dışında olabilir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
 D) I ve III E) II ve III

4. Tarih araştırmalarında en son aşamada aşağıdakilerden hangisi gerçekleşir?

A) Sentez B) Tenkit
 C) Tahlil D) Tasnif
 E) Kaynak arama

5. Tarih bilimi günümüz şartlarının da etkisiyle yakın tarihi özellikle de son iki yüzyılı aydınlatırken daha önce kullanmadığı kaynakları kullanmaya başlamıştır.

Bu bilgideki yargıya;

I. Fotoğraflar,
 II. Video kayıtları,
 III. Resimler

kaynaklarından hangileri örnek gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
 D) I ve III E) I, II ve III

6. Yazının olmadığı tarih öncesi dönemde daha çok arkeolojik kazılarda bulunan kalıntılar, mağara resimleri dönemi aydınlatır. Ancak tarihi dönemlerde bu kaynakların yanında yazılı kaynaklar kullanılır. Bu nedenle tarihi dönemlerde daha kolay bilgiye ulaşılabilir.

Bu bilgiye göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

A) Yazılı kaynaklar araştırmaları kolaylaştırır.
 B) Tarih öncesi dönemde kaynaklar daha sınırlıdır.
 C) En güvenilir kaynaklar yazılı kaynaklardır.
 D) Tarih öncesinde yazılı kaynaklar yoktur.
 E) Tarihin her döneminde farklı şekilde de olsa kaynaklar kullanılmıştır.

7. Bir tarih araştırması sırasında ulaşılan kaynakların sınıflandırılarak incelenmesi ile;

- I. Araştırmayı planlı bir şekilde devam ettirmek,
- II. Araştırmayı daha kolay hale getirmek,
- III. Araştırma alanını daraltmak

amaçlarından hangilerine ulaşılmak istenmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Tarih öncesi dönemlerle ilgili araştırmalarda tarih bilimi aşağıdaki yardımcı bilimlerden hangisinden yararlanamaz?

- A) Coğrafya B) Paleografya
C) Arkeoloji D) Antropoloji
E) Etnoloji

9. İspanya'da yapılan kazılarda Emevi Devleti paralarına; Kurtuba Kütüphanesinde ise Arapça ve İspanyolca yazılmış bilimsel birçok esere rastlanmıştır.

Bu bilgiye göre bu araştırmada aşağıdaki tarihe yardımcı bilimlerden hangisinden yararlanıldığı söylenemez?

- A) Nümizmatik
B) Paleografya
C) Arkeoloji
D) Filoloji
E) Diplomatik

10. Bulunan bir eski paranın madeninden devletin maddi gücü, paranın üzerindeki yazıdan devletin alfabesi ve dili anlaşılabilir. Paranın üstündeki simgelerden hangi hükümdar adına basıldığı, devletin dini öğrenilebilir.

Bu bilgiye göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılmaz?

- A) Para yazılı bir kaynaktır.
B) Para önemli bir tarihi kaynaktır.
C) Para ülkenin ekonomik yapısıyla ilgili bilgi verebilir.
D) Para incelenirken paleografya ve filoloji bilimlerinden de faydalanılır.
E) Para tarihin her dönemini aydınlatılabilir bir kaynaktır.

11. Sümerlere ait çivi yazılı tabletleri okumak isteyen bir araştırmacı;

- I. Paleografya,
- II. Filoloji,
- III. Nümizmatik

bilimlerinden hangilerinin yardımına ihtiyaç duyar?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

12. I. Paleografya - Eski yazı bilimi
II. Kronoloji - Zaman bilimi
III. Antropoloji - Irk bilimi

Yukarıda verilen tarihe yardımcı bilimlerin açıklamalarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1. Tarih bilimde;

- I. Deney ve gözlem,
- II. Arkeolojik kazı,
- III. Araştırma

yöntemlerinden hangileri kullanılamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Tarihi bilimde kullanılan aşağıdaki kaynaklardan hangisi türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Kitabeler B) İskeletler
C) Gazeteler D) Paralar
E) Fermanlar

3. Meltem, üniversite tezi olan Malazgirt Savaşı'nı araştırırken; Bizans ve Selçuklu kaynaklarından, Türk Tarih Kurumu yayınlarından yararlanmıştır. Hatta Muş'ta Malazgirt Ovasında yapılan kazıların sonuçlarını incelemiştir.

Buna göre Meltem tezinde;

- I. Kalıntı ve gerçek eşya,
- II. Birinci elden,
- III. İkinci elden

kaynaklardan hangilerinden yararlanmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Tarihin yazılı kaynaklarına örnek verecek olan Ersin aşağıdaki kaynaklardan hangisi örnekler arasında gösteremez?

- A) Kitabeler
B) Mağara resimleri
C) Tabletler
D) Fermanlar
E) Paralar

5. Tarih bireye;

- I. Dünya'nın geçmişini,
- II. İnsanın anatomik yapısını
- III. Milletini

tanıma fırsatlarından hangilerini sağlar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

6. I. Yazılı – yazısız farklı kaynaklardan yararlanmak, II. Kaynakları eleştirel gözle incelemek, III. Kaynakların çözümlenmesini dikkatle yapmak

Tarihi bir araştırmada doğru sonuca ulaşmak için yukarıdakilerden hangilerine dikkat edilmesi gerekir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

